

## QARAQALPAQSTAN RESPUBLIKASÍNDÁ USAQLAP HÁM KÓTERE SATÍW TOVAR AYLANÍSÍ

Dáslepki maǵlıwmat  
2024-jıl yanvar



Sırtqı ekonomikalıq baylanıs hám sawda  
statistika bólimi  
Тел. 61-222-67-45

**Statistikaliq maǵlıwmatlar** jámiyette ámelge asırılıp atırǵan sociallıq-ekonomikalıq hádiyse hám processlerdi xarakteristikalaw hám basqarıwdıń eń áhmiyetli quralı esaplanadı. Házirgi waqıtta joqarı sapalı statistikaliq maǵlıwmatlardan paydalanbastan mámlekет siyasatında durıs basqarıw qararların qabıllaw imkansız. Solar qatarında sawda statistikası kórsetkishlerin júzege keltiriw de áhmiyetli esaplanadı. Sol qatarda, kótere sawda hám usaqlap satıw sawdası hámde ulıwmalıq awqatlanıw kárxanaları sawda aylanısı statistikaliq kórsetkishi usılar qatarınan orın iyeleydi.

## Usaqlap satıw tovar aylanısınıń ósiw pátleri , % te



2024-jıl 1-fevral jaǵdayında usaqlap satıw tovar aylanısında sawda alıp barıp atırǵan sawda kárxanaları sanı 2 855 den ibarat bolıp, sodan iri kárxanalardıń sanı 82 dana, kishi kárxana hám mikrofirmalar sanı 2773 dananı qurayıdı.

Sol qatarda, sawda tarawında yuridikalıq shaxs payda etpey turıp sawda alıp barıp atırǵan JTI ler hám (fizikalıq shaxslardıń ) gúzetiwleri arqalı jıynalǵan maǵlıwmatlar, usaqlap satıw tovar aylanısı kórsetkishlerine kiritilgen.

**Usaqlap satıw tovar aylanısı** – sawda tarawında juwmaqlawshı tutınıw ushın xalıqqa tovarlardı danalap ýáki kóp bolmaǵan muǵdarlarda naq pulǵa (bank kartaları arqalı ) satıwdı kózde tutatuǵın taraw.



Joqarida atap ótilgen isbilermenlik subyektleri is ilajları nátiyjesinde, 2024-jıldını yanvar ayında respublikanıí usaqlap satiw tovar aylanısı

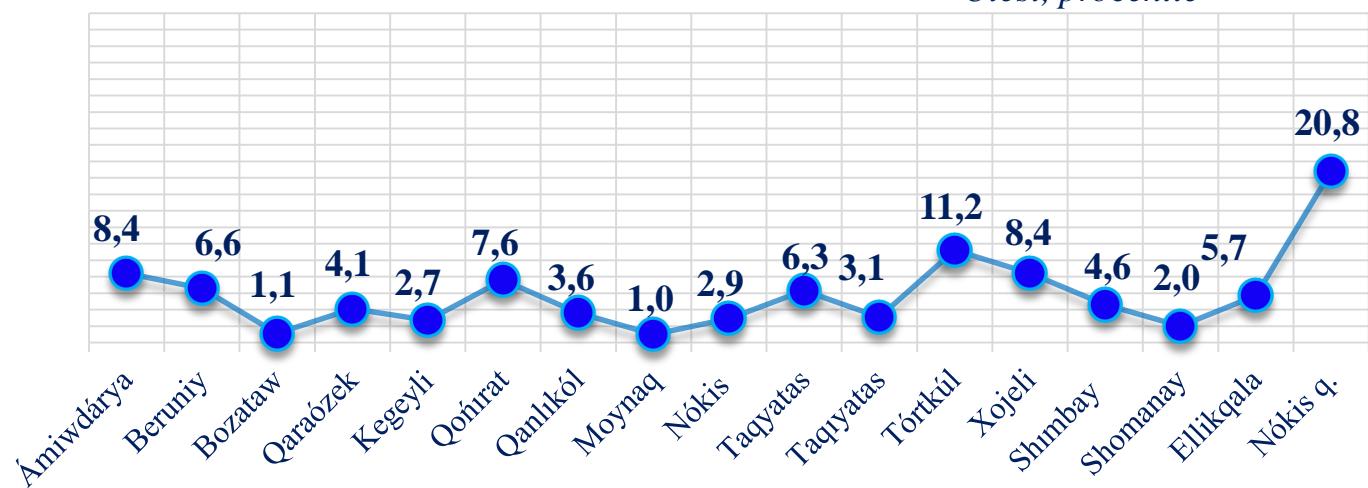
706,8 mlrd. somdı qurap, 2023-jıldını yanvar ayına salıstırǵanda 107,2 % ke jetti.

Atap aytqanda, iri kárxanalardıń tovar aylanısı 26,1 mlrd. somdı (ósiw páti 54,4%), kishi biznes hám jeke isbilermenlik subyektleriniń tovar aylanısı 680,7 mlrd. somdı (ósiw páti 111,4%), usıdan shólkemlespegen sawda tovar aylanısı 97,6 mlrd. somdı (ósiw páti 133,7 %) quradı.

	Jámi mlrd. som	2023-jıl yanvar ayına salıstırǵanda procentte
<b>Qaraqalpaqstan Respublikası</b>	<b>706,8</b>	<b>107,2</b>
Nókis qalası	147,1	110,0
rayonlar:	-	
Ámiwdárya	59,5	106,7
Beruniy	46,5	106,9
Bozataw	7,7	106,6
Qaraózek	29,3	105,8
Kegeyli	19,0	106,5
Qońırat	53,8	107,1
Qanlıkól	25,2	106,2
Moynaq	6,8	103,8
Nókis	20,2	104,9
Taqiyatas	44,3	102,2
Taxtakópir	22,0	108,7
Tórtkúl	78,9	106,1
Xojeli	59,3	109,5
Shimbay	32,7	105,9
Shomanay	14,3	105,5
Ellikqala	40,2	108,7

2024-jıldını yanvar ayında, 2023-jıldını yanvar ayına salıstırǵanda respublikanıí Nókis qalası (110,0%), Xojeli (109,5 %), Taxtakópir (108,7%) hám Ellikqala (108,7 %) rayonlarında usaqlap satiw tovar aylanısında úlesi joqarı boldı.

*Ülesi, procentte*

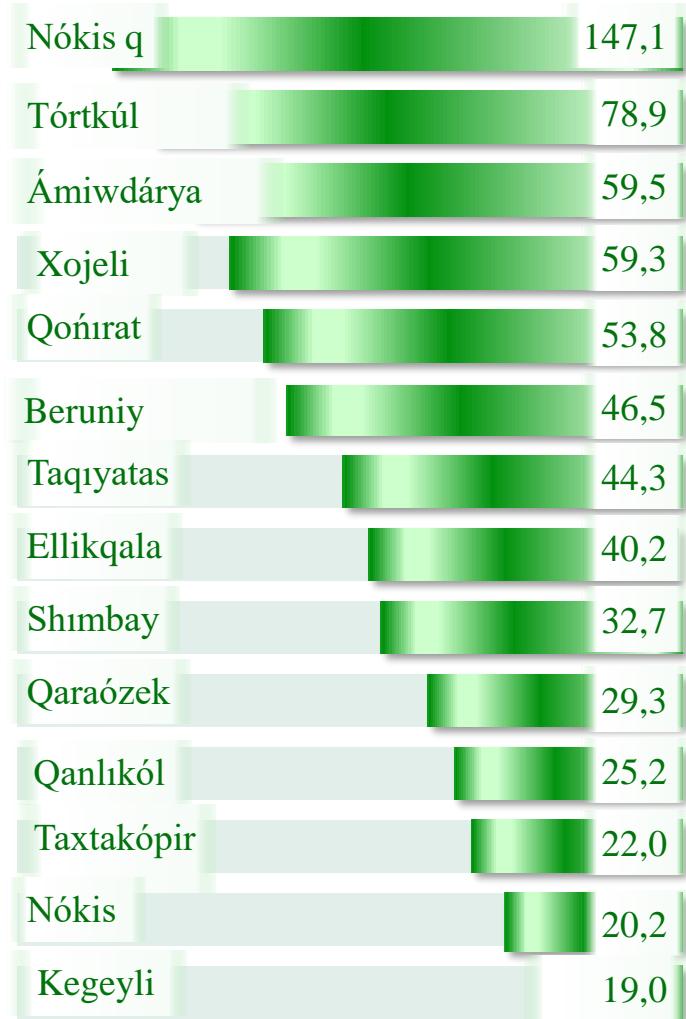


Respublika usaqlap satiw tovar aylanısında eń joqarı ülesti Nökis qalası 20,8 % penen 147,1 mlrd. somdı quradı.

Respublika usaqlap satiw tovar aylanısında eń tómen ülesti bolsa, Moynaq rayonı 1,0 % penen 6,8 mlrd. somdı quradı.

2023- jıldını mas dawirine salıstırǵanda, usaqlap satiw tovar aylanısında bárshे aymaqlarında ósiw páti gúzetildi.

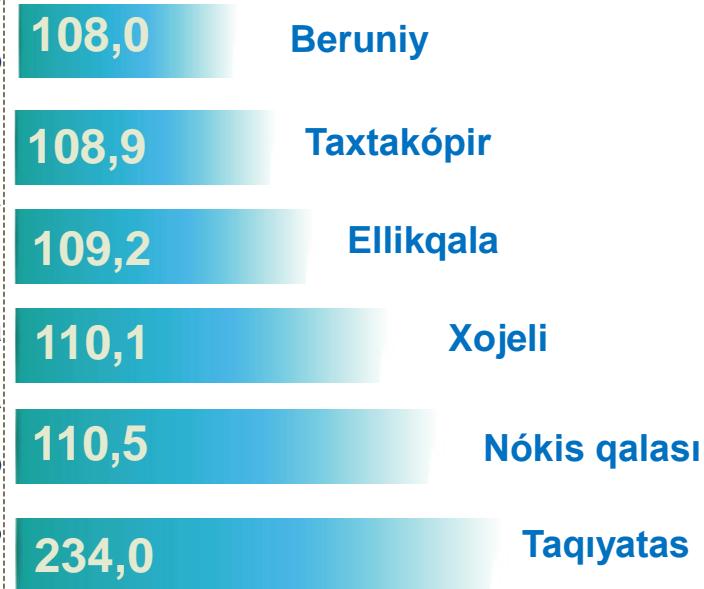
*Kólemi, mlrd. som*





## Kishi biznes hám jeke isbilermenlik kárxanalalarınıń en joqarı ósiw pátine iye aymaqlar (procentte)

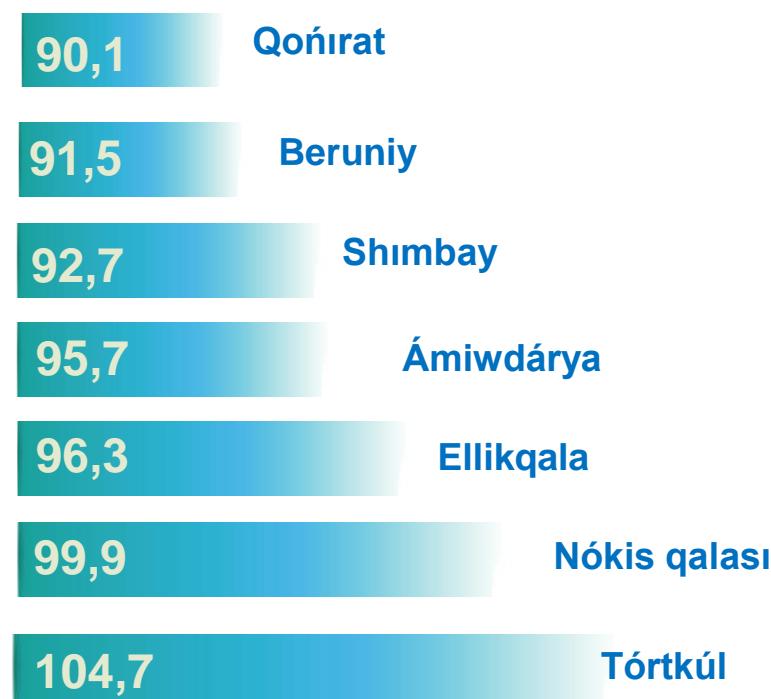
Kishi biznes hám jeke isbilermenlik subyektleriniń usaqlap satıw tovar aylanısı kólemi statistikalıq esap-kitaplarǵa qaraǵanda, **680,7 mIrd.** somdı qurap, 2023-jıldın yanvar ayına salıstırǵanda **111,4 %** ke kóbeydi. Respublika kóleminde bul sektordıń jámi usaqlap satıw tovar aylanısındaǵı úlesi **96,3 %** ti quradı.



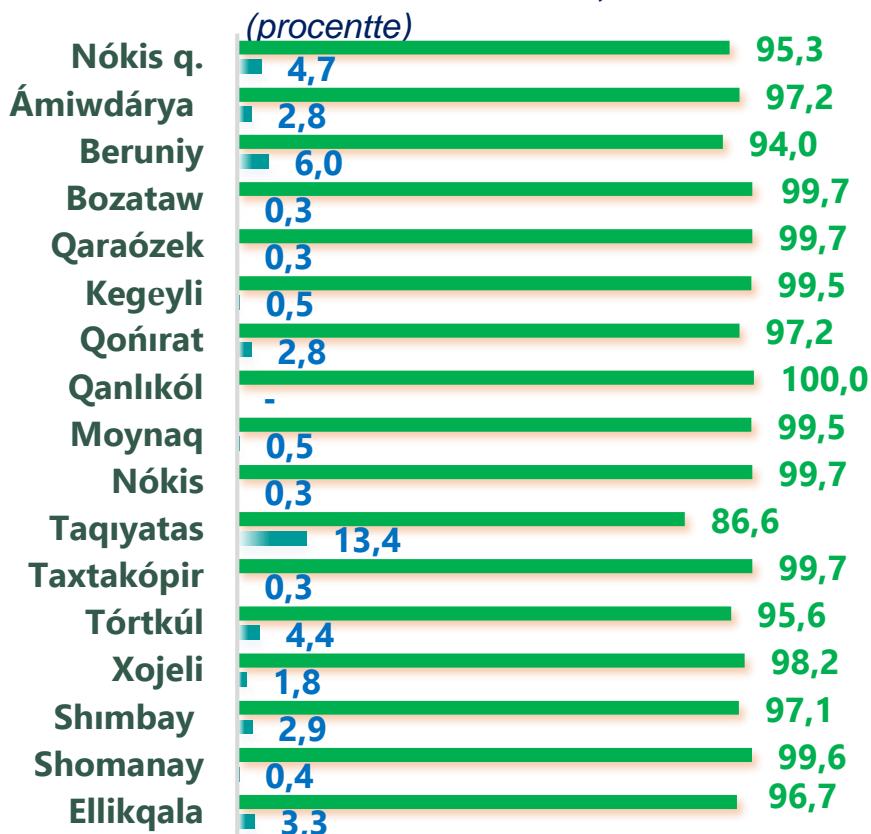
Usaqlap satıw tovar aylanısı quramında iri kárxanalardıń tovar aylanısı kólemi, 2023-jıldın yanvar ayına salıstırǵanda **54,4%** ke ósti hám **26,1 mIrd.** somdı quradı. Bul ulıwma sawda kólemniń **3,7 %** úlesine tuwrı keldi.



## Iri kárxanalardıń en joqarı ósiw pátine iye aymaqlar (procentte)



## USAQLAP SATIW TOVAR AYLANISINDA IRI KARXANALAR, KISHI BIZNES HAM JEKE ISBILERMENLIK SUBYEKTLERINI AYMAQLAR KESIMINDEGI ULESI,



 Iri kárzanalar

 Kishi biznes hám jeke isbilermenlik

Analiz nátiyjelerine tiykar usaqlap satiw tovar aylanısındaǵı kishi biznes hám jeke isbilermenlik subyektleriniń úlesi boyınsha Qaraózek (99,7 %), Nókis (99,7 %) hám Qanlıkól (100,0%) rayonları jetekshilik etpekte. Usaqlap satiw tovar aylanısı quramındaǵı iri kárzanalardıń úlesi 3,7 % ti qurap, eń joqarı úles Taqiyatash (13,4%), Beruniy (6,0%), Nókis qalası (4,7%) hám Tórtkúl (4,4%) rayonlarında gúzetildi.

**3,7%**

**96,3%**

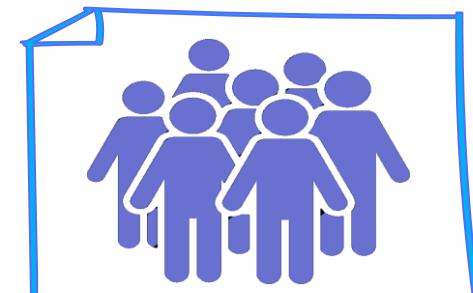


 Iri kárzanalar

 Kishi biznes hám jeke isbilermenlik

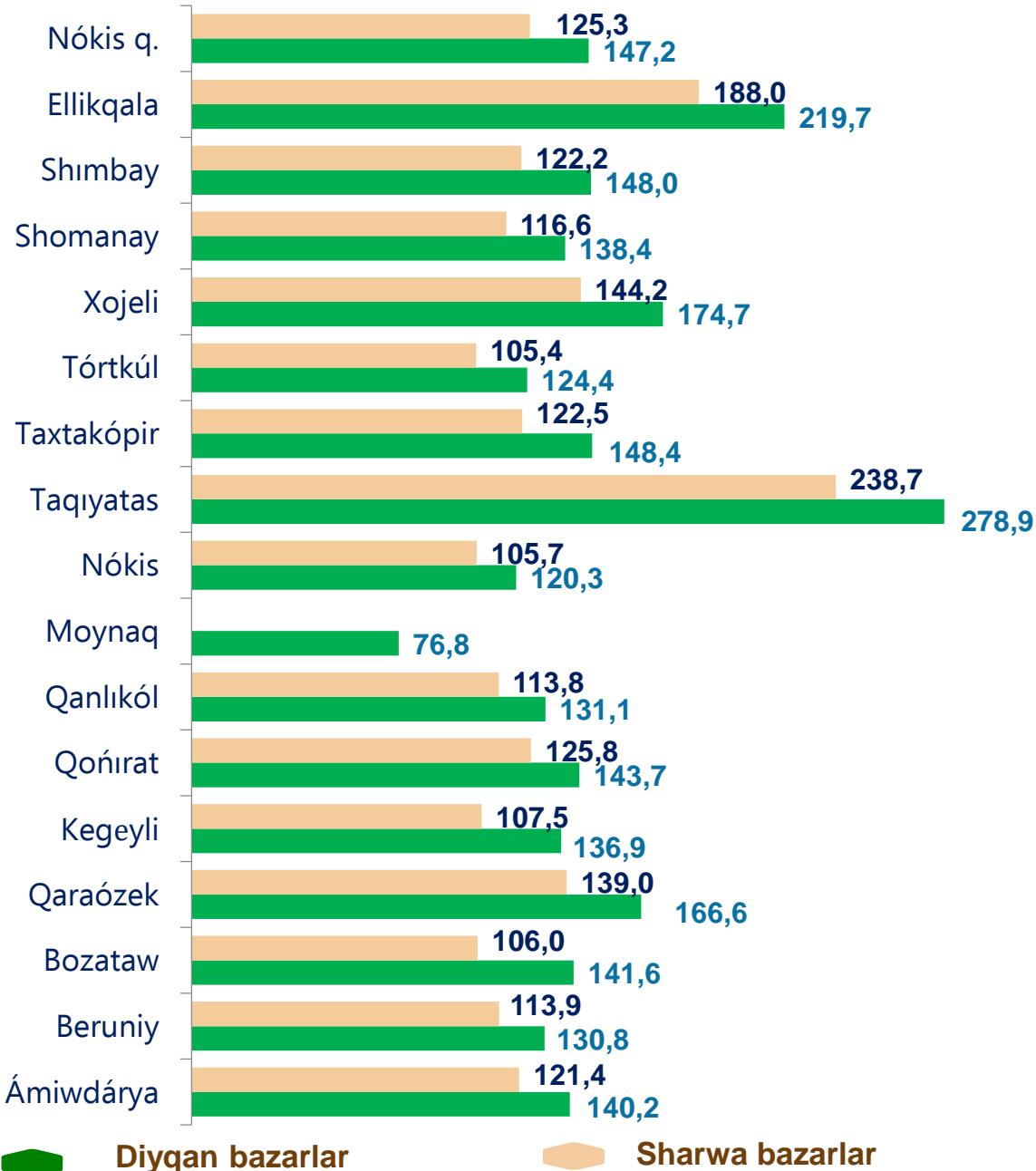


## Aymaqlar kesimindegi maǵlıwmat, miń. somda



Ishki sawda kórsetkishlerin payda etiwde shólkemlespegen sawda tovar aylanısı da esaplandı. Buǵan diyqan (azıq-awqat) bazarı hámde sharwa malları, quslar hám basqa haywanlar bazarında fizikalıq shaxslar tárepinen ámelge asırılǵan sawda kólemleri kiredi. Shólkemlespegen sawda quramına fizikalıq shaxslar (diyqanlar)díń úy xojalığında óz kúshleri menen jetistirgen awıl xojalığı ónimleri esapqa alınadı.

## Aymaqlar kesiminde shólkemlespegen sawda tovar aylanısı ósiw pátı, procentte



**Diyqan (azıq-awqat) bazarı** – keń túrdegi awıl xojalığı azıq-awqat ónimleriniń hám onı qayta islewdən alınatuǵın ónimlerdiń sawda prilavka, sawda orınları, turaqlı sawda orınları (sol qatarda sawda pavilonları, kiyoskaları)nan paydalangan jaǵdayda usaqlap satıwdı júzege keltiretuǵın turaqlı yamasa waqtınsha ámel etiwshi mulkli kompleks esaplanadı

	Jámi, mlrd. som	2023-jıl yanvar ayına salıstırǵanda, procentte
<b>Qaraqalpaqstan Respublikası</b>	<b>97,6</b>	<b>133,7</b>
Nókis qalası	13,8	137,5
rayonlar:		
Ámiwdárya	7,7	131,9
Beruniy	8,8	123,7
Bozataw	1,8	124,2
Qaraózek	3,8	150,7
Kegeyli	2,7	122,7
Qońırat	7,6	135,6
Qanlıkól	5,3	122,2
Moynaq	1,0	117,8
Nókis	5,5	114,4
Taqiyatas	4,0	264,7
Taxtakópir	4,7	138,4
Tórtkúl	14,6	115,7
Xojeli	5,6	161,2
Shimbay	5,2	130,7
Shomanay	2,4	135,0
Ellikqala	3,1	207,5

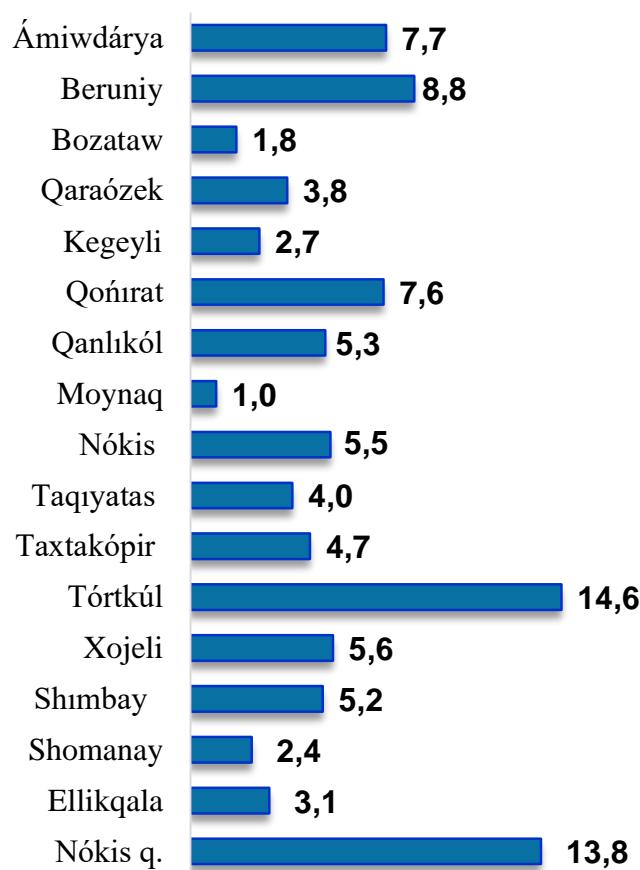
\* – xojalıq júrgiziwshi subyektler hám jeke tártiptegi isbilemenler (JTI) di qospaǵan jaǵdayda ;

–fizikalıq shaxslar (diyqanlar)dıń úy xojalığında óz kúshleri menen jetistirgen awıl xojalığı ónimleri hám sharwa (quslar) malları satılıwı esapqa alıńǵan.

Aymaqlar kesiminde shólkemlespegen sawda tovar aylanısı ósiw  
páti, procentte



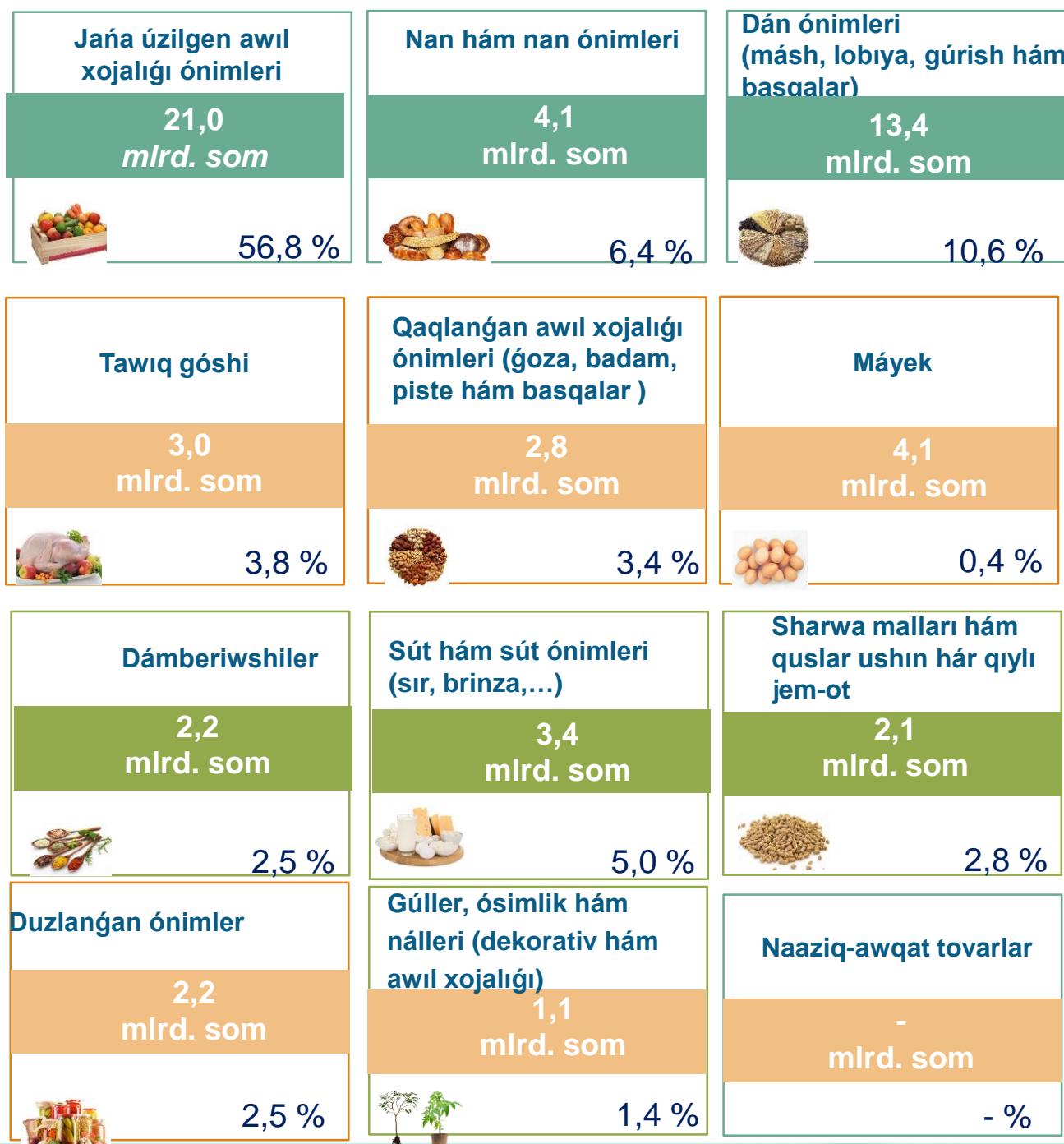
Qala hám rayonlar kesiminde  
shólkemlespegen sawda tovar aylanısı  
kölemi (mlrd. sum)



Qaraqalpaqstan Respublikası boyinsha 2024-jıldını yanvar ayında shólkemlespegen sawda tovar aylanısı 97,6 mlrd. somdı qurap, 2023-jıldını yanvar ayına salıstırǵanda 133,7% ti quradı. Sol qatarda, 12 bazar hám 12 bazar (sharwa) (aylıq) güzetiwleri maǵlıwmatlarına tiykarlanıp, diyqan bazarlarda sawda tarawı menen shuǵıllanatuǵın fizikalıq shaxslardıń úy xojalıqlarında jetistirgen ónimlerin satıw kölemi 59,4 mlrd. somdı (141,8%), sharwa malları hám quslar satıwshı fizikalıq shaxslardıń sawda aylanısı kölemi 38,2 mlrd. somdı qurayıdı (122,7%)

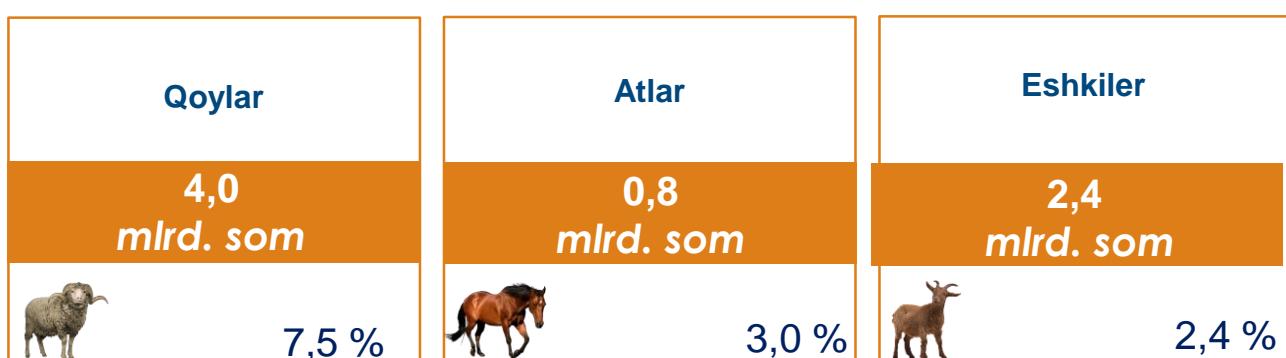
2024-jıldınıń yanvar ayında respublikanıń bárshes aymaqlarında jaylasqan diyqan bazarlarında awıl xojalığı ónimlerin satılıwshı fizikalıq shaxslardıň tańlanba gúzetiwi ótkizildi. Gúzetiw nátiyjelerine tiykar sawda aylanısı kólemi 59,4 mlrd. somdı quradı. Bunda tiykarǵı úlken kólem jańa úzilgen awıl xojalığı ónimleri sawdasına (21,0 mlrd. som) tuwrı keldi.

### Shólkemlespegen sawda aylanısında awıl xojalığı ónimleri sawdası kólemi hám úlesi



2024-jıldınıń yanvar ayında respublikanıń bárshes aymaqlarında jaylasqan sharwa(quslar) bazarlarında quslar hám sharwa mallardı satılıwshı fizikalıq shaxslar tańlanba gúzetiwi ótkerildi. Gúzetiw nátiyjelerine tiykar sawda aylanısı kólemi **38,2 mlrd. som** quradı. Bunda hár-qıylı jastaǵı qaramallar sawdası **30,7 mlrd. som**, qoy hám eshkiler – **6,4 mlrd. som**, atlar – **0,8 mlrd. som**, quslar – **0,3 mlrd. som** quradı.

### **Shólkemlespegen sawda aylanısında sharwa malları (quslar) sawdası kólemi hám úlesi**



2024-jıl 1-yanvar jaǵdayına ulıwma awqatlanıw tarawındaǵı sawda kárxanaları sanı 1052 dananı qurap, sonnan, iri kárxanalardıń sanı 1 dana, kishi kárxana hám mikrofirmalar sanı 1 051 dananı quraydı.

	Jámi mlrd. som	2023-jıl yanvar ayına salıstırǵanda, procentte
<b>Qaraqalpaqstan Respublikası</b>	<b>21,7</b>	<b>107,5</b>
Nókis qalası	8,6	107,7
rayonlar:	-	
Ámiwdárya	1,0	106,5
Beruniy	0,6	106,4
Bozataw	0,1	107,2
Qaraózek	0,6	106,9
Kegeyli	0,2	106,6
Qońirat	5,4	107,6
Qanlíkól	0,3	106,8
Moynaq	0,1	109,1
Nókis	0,2	107,8
Taqiyatas	0,5	108,1
Taxtakópir	0,1	107,1
Tórtkúl	1,4	107,3
Xojeli	1,3	107,2
Shimbay	0,6	107,5
Shomanay	0,1	107,3
Ellikqala	0,6	108,6

2024-jıldızıń yanvar ayında awqatlanıw kárxanalarınıń sawda aylanısı **21,7 mlrd. som**ǵa jetti. 2023-jıldızıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **107,5 %** ke kóbeydi. Bunda sawda aylanısınıń **99,9 %** úlesi kishi biznes hám jekə isbiermenlik subyektleri úlesine tuwrı keldi



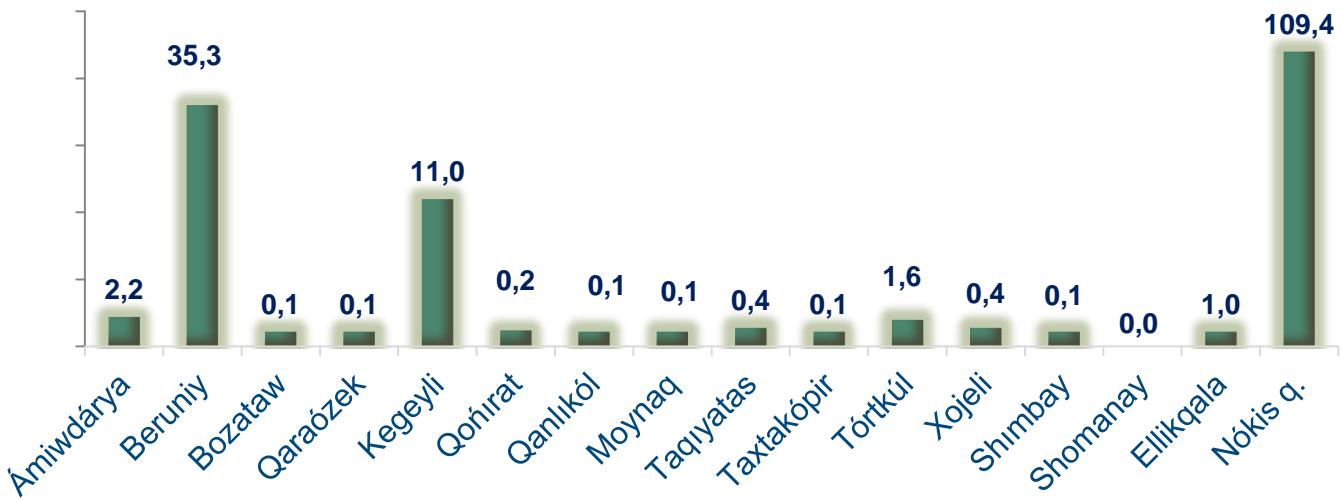
## Avtotransport quralları hám olardıń awısıq bólekleriniń kótere sawda hám usaqlap satıw tovar aylanısı

Aymaqlar kesiminde maǵlıwmat

	Kólem, mlrd. som	Úlesi, procentte
<b>Qaraqalpaqstan Respublikası</b>	<b>162,9</b>	<b>100,0</b>
Nókis qalası	109,4	67,1
rayonlar:		
Ámiwdárya	2,2	1,3
Beruniy	35,3	21,7
Bozataw	0,1	0,1
Qaraózek	0,1	0,1
Kegeyli	11,0	6,8
Qońırat	0,2	0,1
Qanlıkól	0,1	0,1
Moynaq	0,1	0,1
Nókis	-	-
Taqiyatas	0,4	0,3
Taxtakópir	0,1	0,0
Tórtkúl	1,6	1,0
Xojeli	0,4	0,2
Shimbay	1,0	0,6
Shomanay	-	-
Ellikqala	1,0	0,6

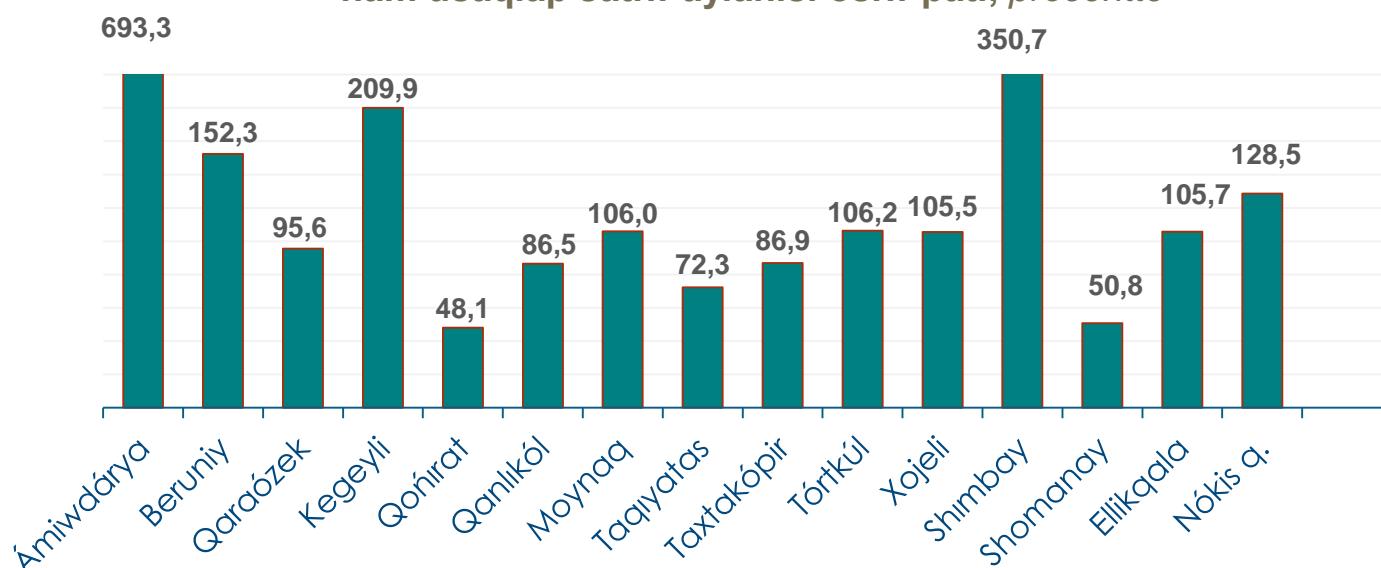
Bul kórsetkishti aymaqlar kesiminde salıstırǵanda eń joqarı kólem Nókis qalası (**109,4 mlrd. som**), Beruniy (**35,3 mlrd. som**) hám Kegeyli (**11,0 mlrd. som**) rayonları úlesine tuwrı kelmekte.

**Avtotransport quralları hám olardıń awısıq bólekleri  
kótere sawda hám usaqlap satıw tovar aylanısı  
(mlrd. som)**



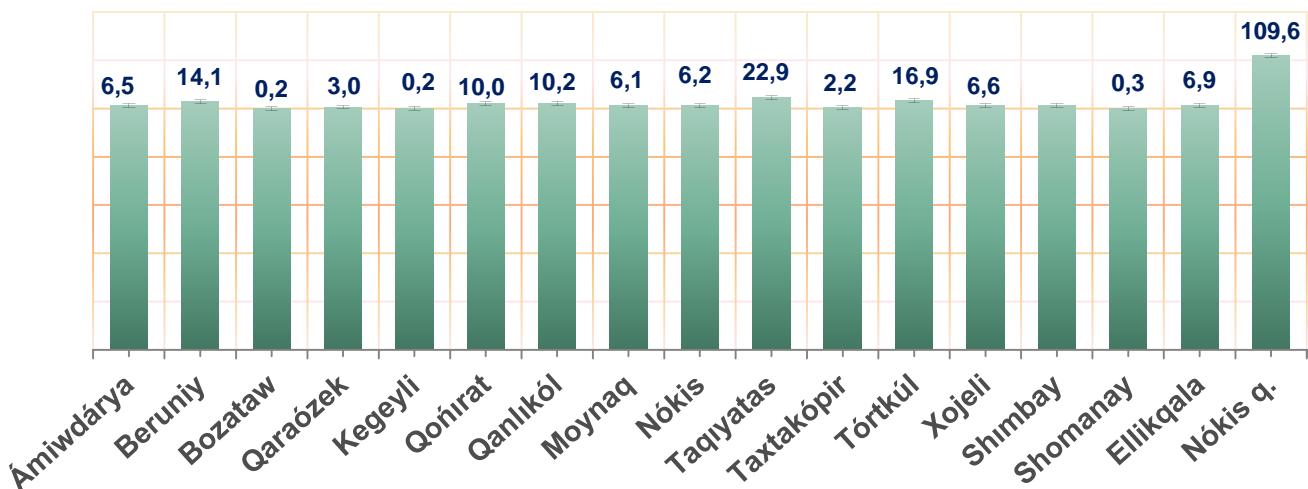
2024-jıl 1-fevral jaǵdayına avtotransport quralları hám olardıń awısıq bólekleri kótere sawda hám usaqlap satıw tovar aylanısı (*IFUT-2 45-bólim 45.2 va 45.40.3 kodlarına tısqarı–motorlı transport quralları hám motocikllardı ońlaw hám texnikalıq xızmetler*) **162,9 mlrd. som**dı quradı hám ótken jıldıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **137,7 %** ke kóbeydi. Sonday-aq, iri kárzanalar sawda kólemi **62,8 mlrd. som** (ósiw páti – **107,7 %**), kishi isbilemenlik hám jeke isbilemenlik sawda kólemi – **110,1 mlrd. som**dı (ósiw páti – **166,7 %**) quradı.

**Avtotransport quralları hám olardıń awısıq bólekleri kótere sawda hám usaqlap satıw aylanısı ósiw páti, procentte**



**Kótere sawda tovar aylanısı** – bul tovarlar ushın haq tólenetuğın ýáki tólenbegenligine qaramastan, qayta satıw maqsetinde satıp alınǵan hám isbilermenlik tarawında paydalaniw ýáki óz paydalaniw (qayta islew) ushın úshinshi tárep shólkemleri hám jeke tártiptegi isbilermenlerge ózgertilmegen jaǵdayda jiberilgen tovarlardıń qunu esaplanadı

## Aymaqlar kesiminde kótere sawda tovar aylanısı , mlrd. somda



Qaraqalpaqstan Respublikası boyınsشا 2024-jıldınıń yanvar ayında kótere sawda tovar aylanısı **228,1** mlrd. somdı qurap, 2023-jıldınıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **109,8 %**ti quradi.

## Sawda aylanısı úlesi



Kishi biznes subyektleriniń kótere sawda aylanısındaǵı úlesi statistikaliq esaplarǵa qaraǵanda **210,6** mlrd. somdı qurap, 2023-jıldınıń sáykes dáwirine salıstırǵanda **110,4 %** ke tuwrı keldi. Respublikada usı sektordıń kótere sawda kólemindegi úlesi **92,3%** ti quraydi.

## KÓTERE SAWDA AYLANÍSÍNDA IRI KÁRXANALAR HÁM KISHI BIZNES SUBYEKTLERINIŃ KÓLEMI HÁM ÓZGERIW PÁTLERI

2024-jıl 1-fevral jaǵdayına kótere sawda tarawınada sawda kárxanaları sanı **1012** dananı qurap, sodan, iri kárxanaları sanı **5** dananı, kishi kárxanalar hám mikrofirmaları sanı **1007** quraydı.

Kótere sawda tovar aylanısında joqarı ósiw pátlerine eń iri kárxanalar Nókis qalasında (**110,0%**) hám Taqiyatas rayonunda (**60,7%**) gúzetildi

	Jámi mlrd. som	2023-jıl yanvar ayına salıstırǵanda, procentte
<b>Qaraqalpaqstan Respublikası</b>	<b>228,1</b>	<b>109,8</b>
Nókis qalası	109,6	108,9
<i>rayonlar:</i>		
Ámiwdárya	6,5	101,3
Beruniy	14,1	126,9
Bozataw	0,2	103,5
Qaraózek	3,0	101,4
Kegeyli	0,2	100,9
Qońırat	10,0	100,9
Qanlıkól	10,2	276,5
Moynaq	6,1	106,0
Nókis	6,2	102,8
Taqiyatas	22,9	101,2
Taxtakópir	2,2	102,1
Tórtkúl	16,9	101,5
Xojeli	6,6	104,0
Shimbay	6,3	101,4
Shomanay	0,3	100,6
Ellikqala	6,8	104,5